

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingsdirektörens stab
Gunilla Skoog

2013-03-25

Dnr 2013/0316

Landstingsstyrelsen

Deltagande i nationell samordning och upphandling av ambulansverksamhet med flygplan (fixed wing)

Ambulanstransporter med flyg tenderar att öka nationellt och därmed även kostnaden för landstingen. Utifrån detta vill Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, att landstingen i Sverige ingår i det avtal som erbjuds på nationell nivå för ambulanstransporter med flygplan. I avtalet ska ersättningsnivåer och omfattning regleras.

Landstinget Blekinge har haft kostnader enligt nedanstående tabell.

År	Kostnad
2010	670 000 kr
2011	1 086 000 kr
2012	1 551 000 kr

Det finns inget idag som tyder på minskad omfattning av denna verksamhet de närmaste åren. Bedömningen är snarare den att ambulanstransporter med flygplan kommer att öka framöver.

SKL har fått i uppdrag av landstingsdirektörerna att ta fram en rapport som belyser bakgrundsfakta till luftburen ambulanssjukvård, analyser och förslag till nationell samordning av denna verksamhet. Rapporten heter "Vård på vingar".

Det fortsatta arbetet bedrivs i projektform med en politisk styrgrupp som utgår från Landstinget i Uppsala. Projektledare är Mats Friberg, ekonomidirektör i Västra Götaland, och projektgruppen består av representanter från de landsting som deltar. Projektet finansieras av SKL och har sin bas i Uppsala. Arbetet har delats in i flera delprojekt varav ett av dessa är nationell samordning och upphandling av ambulansverksamhet med flygplan (fixed wing).

Ett inriktningsbeslut behövs från varje berörd huvudman om att delta i det delprojekt som ska leda till nationell upphandling av ambulansverksamhet med flygplan (fixed wing).

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

Att Landstinget Blekinge har för avsikt att delta i projekt med nationell samordning och upphandling av ambulansverksamhet med flygplan (fixed wings)

Karlskrona dag som ovan

	
---	--

Peter Lilja
Landstingsdirektör

Gunilla Skoog
Planerings- och utvecklingsdirektör

2013-03-22

Dnr

Landstingsdirektörens ledningsstab
Avdelningen för patientsäkerhet
Stefan Österström

Tjänsteutlåtande

Nationell samordning och upphandling av ambulanstransporter med flygplan (Fixed wing)

Allmänt om projektet vård på vingar

Landstingsdirektörernas förening formulerade den 10 september 2010 ett uppdrag om att ta fram underlag för beslut om samverkan avseende luftburen ambulanssjukvård.

En nationell arbetsgrupp har tagit fram ett underlag för beslut om samverkan avseende luftburen ambulanssjukvård. I underlaget finns ett förslag att en nationell organisation bildas för att tillhandahålla tjänster med ambulanshelikopter och ambulansflygplan. I arbetsgruppens förslag pekar man på att den nationella organisationen också ska samverka med statliga aktörer som Sjöfartsverket och Försvarmakten, samt med systerorganisationer i våra nordiska grannländer. En samlad organisation bedöms ge ekonomiska stordriftsfördelar för landstingen, samt innebära stärkt utvecklingskraft och högre patientsäkerhet. Vidare kan den katastrofmedicinska beredskapen stärkas.

Med luftburen ambulanssjukvård avses bland annat ambulanshelikoptrar, ambulansflygplan och den sjukvård som bedrivs i Sjöfartsverkets räddningshelikoptrar. Projektet har letts av en arbetsgrupp bestående av representanter från några landsting, samt personal från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Vidare har det funnits en referensgrupp med representanter för sjukvårdsregionerna, samt en expertgrupp med representanter för statliga myndigheter.

Landstinget Blekinge har deltagit som referens och expertfunktion inom medicinsk evakuering vid sjöräddningsuppdrag och har fått möjlighet att yttra sig om resultatet. Landstinget stödjer slutsatserna i projektet.

Arbetsgruppens resultat mynnade ut i rapporten vård på vingar – nationell samordning av luftburen ambulanssjukvård. Rapporten är redovisad för landstingsdirektörernas förening under 2012.

Allmänt om ambulanstransporter med flygplan

Ambulansflygplan används för att genomföra sekundärtransporter av patienter över långa avstånd. Flygplan är snabbare än helikoptrar, och är dessutom mindre känsliga för dimma, isbildning och andra väderbegränsningar. Samtidigt begränsas användningen av flygplan av att man måste ha tillgång till bemannade flygplatser. Flygplan används vid behov av transport vid längre distanser, helikoptrar används främst vid kort och medellång distans.

Norra sjukvårdsregionen kategoriserar sina flygande patienter enligt följande:

Normalpatienter avser planerade transporter av stabila patienter. Transporter till högre vård kan till exempel ske inför cytostatikabehandling eller ske inför fortsatt behandling av frakturer eller kärlkramp. Hemtransporter av behandlade patienter sker från specialistsjukhus till hemsjukhus efter till exempel ryggoperationer.

Akutpatienter avser instabila patienter som transporteras till högre vårdnivå.

Transporterna avser ofta:

- patienter med kärlkramp där det är bråttom till kranskärlsintervention
- patienter med blödning i hjärnan som ska till neurokirurgi
- patienter med ryggskador på väg till ryggoperation
- patienter med frakturer
- stabila gravida som väntas föda för tidigt och som ska till sjukhus med neonatalvård

Kuvöspatienter avser för tidigt födda spädbarn i kuvös. Vårdnivån är neonatalteam.

Intensivvårdspatienter avser instabila patienter, ofta med multitrauma, skallskador, brännskador, intrakraniella blödningar, blodförgiftning, samt svårt sjuka barn.

Vid transporter i ambulansflygplan finns särskilda flygmedicinska aspekter att ta hänsyn till. Patienter och medicinteknisk utrustning kan bland annat påverkas av lufttryck, G-krafter, temperaturförändringar, vibrationer och turbulens.

Landstingen använder olika riktlinjer för att besluta när ambulansflygplan ska användas. Det är viktigt att notera att kostnadseffektiviteten bara är en faktor som bör styra valet av transportmedel. Tid, patientsäkerhet, komfort för patienten och miljöhänsyn är också faktorer som bör styra valet av transportmedel

Vård på vingar – arbetsgruppens slutsatser

Arbetsgruppen föreslår att en nationell organisation för ambulanshelikoptrar och ambulansflygplan bildas. Arbetsgruppen anser att en nationell organisation ger en rad fördelar:

Stordriftsfördelar: Möjligheterna att samordna och standardisera verksamheterna ökar, vilket gör det möjligt att sänka såväl investerings- som driftskostnader. Det gäller till exempel för luftfartyg och medicinteknisk utrustning. Etableringskostnaderna för helikopterverksamhet sjunker, vilket minskar trösklarna för att nya baser etableras.

Samverkan mellan landsting: En nationell organisation öppnar upp för nya samverkansmöjligheter över landstingsgränserna. Till exempel skulle en helikopter sommartid kunna förstärka turisttåta kustområden, för att vintertid användas i skidområden i fjällen. Ett annat område för samverkan är en nationell planeringsfunktion för sekundärtransporter med flyg. En sådan funktion bedöms leda till en effektivare transportlogistik och lägre kostnader.

Samverkan med statliga myndigheter: Med en landstingsgemensam organisation underlättas samarbete kring luftburen ambulanssjukvård med statliga myndigheter som Sjöfartsverket, Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Av särskilt intresse är ett strukturerat samarbete med Sjöfartsverket som inte är möjligt med den nuvarande ordningen.

Nordisk samverkan: Med en nationell organisation underlättas samverkan med systerorganisationerna i Norge och Finland, och på sikt kanske även med Danmark. Samverkan kan till exempel avse utbildning, forskning och rutiner för gränsöverskridande insatser. Man kan även etablera gränsöverskridande helikopterbaser som finansieras gemensamt.

Kvalitetsarbete: Förutsättningarna förbättras för att bedriva kvalitetsarbete avseende flygsäkerhet, patientsäkerhet och verksamhetsuppföljning. Detta kan ske genom utarbetande av informationssystem, rutiner, utbildning, uppföljning och forskning.

Bättre katastrofmedicinsk beredskap: En nationell organisation kan bedriva en gemensam katastrofmedicinsk planering som inkluderar såväl landstingens som statens luftburna resurser. Därmed stärks den nationella förmågan att hantera allvarliga händelser med många skadade.

Nulägesbild gällande ekonomi för ambulanstransporter med flygplan

Utifrån de uppgifter som SKL samlat in förefaller det som att landstingen i södra Sverige betalar olika timpris för ambulansflygplanen. Något landsting uppger att de betalar ett timpris om 31 500 kr, medan ett annat landsting uppger att de betalar mindre. Om man räknar med ett genomsnittligt pris om 27 000 kr per timme, blir totalsumman för södra Sverige cirka 46 miljoner kr.

För Landstinget Blekinges del har kostnaderna sett ut som följer mellan 2010-2012:

År	Kostnad	Antal
2010	670 000	12
2011	1 086 000	19
2012	1 551 000	24

Denna kostnadsbild harmoniserar fullt ut med Landstinget Kronoberg bla som ser precis samma ökning i omfattning och kostnad. Det finns idag inget som tyder på mindre omfattning av denna verksamhet närmsta åren utan snarare kommer ambulanstransporter med flygplan att öka i omfattning. Bland utifrån centraliseringen av verksamheter som betecknas som rikssjukvård.

Nulägesbild gällande upphandling och avtal för ambulans-transporter med flygplan

Norra sjukvårdsregionen har idag ett ramavtal för tjänster med propellerdrivna ambulansflygplan. Till tjänsten finns en planeringsfunktion knuten, samt en läkarjour för intensivvårdstransporter.

I södra Sverige råder en spotmarknad för ambulansflygplanstjänster. Denna marknad domineras av en aktör.

Avsaknaden av ett nationellt ramavtal innebär onödigt höga kostnader för landstingen. Vidare kan landstingen inte ställa krav på patient- och flygsäkerhet. Avsaknaden av en nationell planeringsfunktion för luftburna sekundärtransporter innebär att landstingens transportlogistik inte blir optimal.

Det fortsatta arbetet med "Vård på vingar" – Delprojekt 2 nationell samordning/upphandling "Fixed Wing"

Det fortsatta arbetet leds av en politisk styrgrupp med utgångspunkt från Landstinget i Uppsala (landstingsrådet Erik Weiman). I gruppen deltar de landsting/regioner som i dag har helikopterverksamhet samt Värmland som kommer att inrätta en helikopterbas.

Den politiska arbetsgruppen utgår från att det finns en tydlig vilja att samordna den nationella luftburna ambulanssjukvården samt att de vill ha konkreta resultat av delprojekten.

Det operativa arbetet sköts i en arbetsgrupp som leds av Mats Friberg. Arbetet finansieras av SKL men har sin bas i Uppsala. Gruppen hade sitt första möte strax innan julhelgen 2012 och då beslöts att indela arbetet i olika delprojekt. Ett av dessa är nationell samordning och upphandling av ambulansverksamhet med flygplan (fixed wing). Samtliga landsting/regioner använder sådana tjänster, ibland utan att upphandling skett.

Bild 1; Projektorganisation - delprojekt

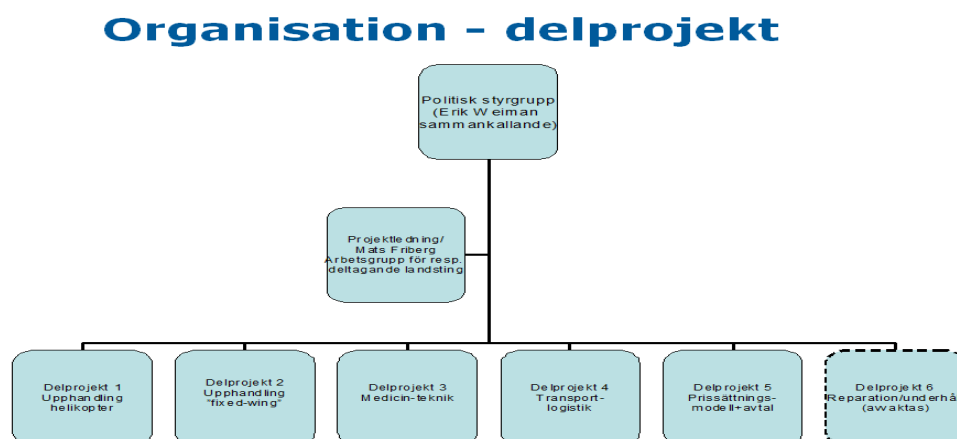

Bild 2; Tidsplan för delprojekt 2 upphandling "Fixed Wing"

När	Vad	Klart/genomfört
6 februari	Uppstartsseminarium upphandling ambulansflygplan	6 februari

Mars 2013	Projektformulering (vad menar vi med den formuleringen?)	
1 april 2013	Deltagaranmälan samt kvittens om att deltagande i upphandling diskuterats såväl på tjänstemannanivå som politiskt. kvittens lämnas från respektive landsting sammanfattning på viktigaste frågeställningar/problematik som behöver omhändertas i framtida arbete. Kvittens lämnas till mats.friberg@vgregion.se	
24-25 april	Landstingsrådsmöte i Stockholm, föredragning och landstingsråden behöver vara förberedda	
Maj	Hearing med leverantörer	
Juni-september	Utarbetande av kravspecifikation/behov/avgränsning	
Skiftet augusti/september	Skriftligt ställningstagande för respektive landsting – politiskt beslut	
Oktober	Upphandling	
November-december	Beslut om tilldelning	

Accept behövs för ovanstående process fram till genomförd nationell upphandling av flygplanstjänsterna. För att processen ska fungera krävs att landstingen politiskt har beslutat om att delta i upphandlingen.

Fördelar med att ingå i projekt för nationell samordning och upphandling av ambulanstransporter med flygplan

Detta är en verksamhet som bedöms öka i omfattning framöver bland annat pga. ökad centralisering av rikssjukvård. Marknaden i den södra sjukvårdsregionen är i dag en så kallad spot marknad som domineras av en aktör och oregerad prissättning. Bedömningen är att det finns flera fördelar med att ingå i nationell samordning och upphandling gällande ambulanstransporter med flygplan. De största vinsterna med att ingå i projektet är följande:

- Ökad patientsäkerhet(- vårdgivare ansvar, -kompetens, -logistik beställning, -medicinteknisk utrustning).
- Erhåller kostnadsreglering av ambulanstransporter med flygplan, pris blir enligt nationellt avtal.
- Ökad möjlighet till samverkan med andra landsting, myndigheter och organisationer gällande luftburna ambulanstransporter.
- Ökad katastrofmedicinsk förmåga att hantera allvarliga händelser.